

РЕЦЕНЗИЯ

От: професор д.ик.н Иван Стоилов Георгиев

УНСС

Професионално направление 3.8 Икономика

Научна специалност: Икономика и управление (по отрасли)

Относно: дисертационен труд за присъждане на научна степен „**доктор на науките**“ по професионално направление 3.8 Икономика, научна специалност „Икономика и управление“(интелектуална собственост по отрасли).

Автор на дисертационния труд: Мария Ананиева Маркова, професор, д-р, УНСС – София.

Тема на дисертационния труд: Икономически измерения на интелектуалната собственост – подход, характеристики и управленски модели.

Основание за представяне на рецензията: участие в състава на научното жури по защита на дисертационния труд съгласно Заповед № 509/26.02.2024 г. на Ректора на УНСС.

1. Информация за дисертанта

Дисертантът е представил за обсъждане дисертационния си труд в катедра „Интелектуална собственост и технологичен трансфер“ на Бизнес факултет на УНСС съгласно чл.39 от ППЗРАСРБ. Разкриването на процедурата по защита на дисертационния труд е извършено на основание решение на КС от 12.02.2024 г. и решение на Факултетния съвет на Бизнес факултет от 21.02.2024 г.

- Кратка биографична справка

Мария Ананиева Маркова е родена през 1966 г. Тя е магистър по икономика сп. „Икономика и управление на промишлеността“ от УНСС, 1989 г. и магистър по право от ЮЗУ „Неофит Рилски“, Благоевград, 2008 г. Получава научната степен „доктор по икономика“ през 1998 г. с дисертационен труд на тема „Дизайнът като интелектуална собственост и като фирмена стратегия“ по научна специалност „Организация и управление извън сферата на материалното производство (по отрасли и подотрасли). Работи в УНСС в катедра „Интелектуална собственост“ и в „Институт за творчески индустрии и бизнес“.

Проф. Маркова е преминала дългосрочна специализация по „Маркетинг и пазарна политика на фирмата“ както и множество краткосрочни специализации в Патентното ведомство на Република

България, Световната организация за интелектуална собственост и други организации у нас и в Австрия, Италия, Испания и Гърция.

- Заемани академични и други длъжности до момента

М. Маркова заема последователно академичните длъжности в УНСС асистент (1977 г.), доцент (2006 г.) и професор (2018 г.). Заемала е различни академични позиции в УНСС: научен секретар на катедра „Интелектуална собственост“, Зам. Декан, ръководител на катедра „Интелектуална собственост“, член на Факултетните съвети на ОИФ и Бизнес факултета, член на Контролния съвет на УНСС и др. Участвала е в проекти по НИД, УНСС, МОН и европейски програми.

Проф. Маркова има богат опит като патентен представител към Патентното ведомство и като експерт в областта на интелектуалната собственост.

2. Кратка характеристика на представения дисертационен труд

Дисертационният труд е в обем 304 с. и е структуриран във въведение, три глави, използвана литература и приложения.

Актуалността на темата се обуславя от следните факти и обстоятелства:

- Непълно изследвани теоретични аспекти на интелектуалната собственост (ИС) като сложна система от обекти и отношения в икономиката на национално и фирмено равнище;
- Ниска степен на оползотворяване на потенциала на ИС за развитие на икономиката и фирмите поради липса на подходящи подходи, механизми и стратегии;
- Необходимост от емпирични проучвания за потвърждаване на важни тези в областта на интелектуалната собственост.

Авторът е формулирал ясно основната цел на изследването, която интегрира три подцели: първо, по - пълно опознаване на комплексните характеристики на ИС; второ, систематизиране и разработване на подходи, механизми и стратегии за оползотворяване на потенциала на ИС; трето, проверка на формулираните хипотези чрез кабинетни и емпирични проучвания.

Записаните във въведението хипотези и задачи са добре обвързани с основната цел и основната теза на изследването.

Обектът и предметът на изследването са ясно дефинирани в пълния им обхват и връзка с целите на дисертационния труд.

Темата и целите на изследването предполагат познаването и използването на голям брой източници. От приложената справка за използваната литература и съдържанието на дисертационния труд може да се направи категоричен извод, че авторът познава отлично специализираната литература в областта на интелектуалната собственост. За това косвено говорят и многобройните публикации на проф. Маркова.

Авторът е запознат и с източници, засягащи стратегическите въпроси на националната конкурентоспособност, развитието на регионите и икономиката като цяло, финансирането на иновациите и др.

3. Оценка на получените научни и научно – приложни резултати

Постигнатите резултати в първа глава са с научен характер и се отнасят до изясняване на авторската позиция по същността на основните понятия по темата, разкриване на системата от обекти на ИС, тяхната взаимна връзка и особено отношенията им с други процеси и по-големи системи: научни изследвания, цикличност в икономиката, иновации, бизнес.

Могат да бъдат посочени редица конкретни резултати, които допринасят за по-пълното изясняване на комплексния характер на феномена интелектуална собственост и значението му за науката и бизнеса.

От системни позиции авторът е изяснил връзката между научните изследвания, научният резултат, научно – изследователският продукт, интелектуалната собственост и иновациите. Безспорно положителна оценка може да се даде на многоаспектната характеристика на научно-изследователския продукт: като обект на ИС респ. индустриалната собственост, като ресурс на бизнеса и като обект на закрила чрез инструментите на юридическия и на фактическия монопол. Акцентирането върху закрилата на обектите на ИС улеснява изследването в трета глава.

Специално трябва да отбележим изследването на ИС като бизнес ресурс в две направления: ИС като комплексна ползност и като комуникационна и асоциативна стойност. Теоретичните изводи са подкрепени с подходящи примери от бизнес практиката.

Сред положителните резултати във втора глава се открояват първо, много добре аргументираните оценки за мястото на България на световната карта на иновациите, интелектуалната собственост и конкурентоспособността. Извършеният анализ се характеризира с пълнота на информационните източници (Глобален иновационен индекс, Индекс на конкурентоспособност и др.), логически издържана последователност на аналитичните процедури, обвързаност на изводите за България в отделните направления, проверка на изводите чрез практически проучвания в сектора на висшето образование и БАН и др. Специално трябва да се отбележат произтичащите от анализа идеи и предложения на проф. Маркова относно необходимите промени в политиките и стратегиите за иновации, интелектуална собственост и конкурентоспособност на българската икономика.

На второ място, могат да бъдат отбелязани по-пълно изяснените въпроси за същността, необходимите предпоставки и взаимните връзки между общата стратегия за развитие на икономиката (доколкото има такава), и частните стратегии на национално равнище вкл. стратегия за ИС. Повечето становища и аргументи на автора са приемливи и могат да подпомогнат бъдещите изследвания и управленските решения в областта на НИ, иновациите и ИС.

Основните положителни резултати с методически и научно-приложен характер се съдържат в трета глава. Първо, ще отбележа предложените две групи показатели за оценка на конкурентоспособността, които включват аспекта права на интелектуална собственост (ПИС) и свързаните с тях разходи, приходи, ефективност, капитал, имидж и др.

Второ, много добре са изяснени съдържанието на анализа на портфолиото на интелектуална собственост на фирмата и етапите на управление на портфолиото чрез използване на известни методи: SWOT анализ, жизнен цикъл на технологиите, матрица на GE, матрица на Хофер и др. Идеите на автора са подкрепени с подходящи примери от реални фирми.

Трето, налице са резултати относно доказване на значимостта на ИС за развитието на фирмите. По-конкретно проф. Маркова е изяснила много добре целите и съдържанието на патентните проучвания за закриляните продуктови и технологични иновации и проучванията за закриляните бизнес идентификатори. Доказано е, че посочените проучвания са основа за оценка на портфолиото на ИС, ефективността на използваните обекти на закрила, разходите и постъпленията от притежаваните обекти, ефекта върху финансовото състояние и др.

Четвърто, проф. Маркова е предложила система от научни, методически и научно-приложни решения за разработване на комплексна стратегия за ИС на фирмата.

Пето, предложен е и е апробиран в конкретни фирми модел за управление на ИС на фирмата.

Методологията на изследването е изцяло съобразена с целите и обектите на проучване. Основателно авторът следва логиката да изследва първо теоретичните въпроси, след които преминава към методическите и приложните въпроси по темата. Друг момент е изследване на взаимната връзка и взаимодействие на ИС на национално и фирмено равнище. Трета особеност е търсенето на баланс между икономическите и юридическите

аспекти на ИС. Всичко това обуславя широкия обхват на използвания инструментариум: общоприети научни методи, специфични методи за изследване на ИС, методи на синтез.

Сложността на темата от гл.т. на обекти и цели естествено предполага някои ограничения на изследваните аспекти: дигитализация, глобализация, ноу-хау и др.

Обобщената оценка е, че проф. Маркова е изпълнила посочените във въведението задачи и е постигнала основната цел на изследването.

4. Оценка на научните и научно-приложни приноси

Приемам формулираните от автора резултати от изследването, които имат характер на приноси в теоретичен, методически и приложен аспект.

Все пак считам, че има възможности за допълване на формулировките на някои приноси така, че да изпъкне по-ясно крайният резултат (новост).

Принос I.3: Създадени са авторски класификации, които позволяват по задълбочено изучаване на феномена ИС:

Принос I.4: Предложен и приложен, инструментариум, който съдържа следните адаптирани към обекта и предмета методи:

Принос II. 2: Получени са потвърдителни и нови факти и аргументи за това, че Националната стратегия

Принос II. 3: Получени са потвърдителни и нови факти и аргументи за това, че фирмената стратегия

5. Оценка на публикациите по дисертацията

Проф. Маркова е посочила 16 публикации по темата на дисертационния труд след 2018 г., от които: 4 статии в реферирани международни бази данни SCOPUS и WoSC, 4 статии в национални бази данни, 5 доклада в национални и международни конференции и 3 доклада в международни конференции в чужбина. Десет от публикациите са на английски език. От тематиката на публикациите личи, че авторът е направил достояние основни елементи от своето изследване пред многобройна научна аудитория.

Публикациите по дисертационния труд са направени за кратък близък период: 2019 – 2023 г. Независимо от това има информация за достатъчен

брой цитирания. Само за публикациите, достъпни в базите данни SCOPUS и WoSC (4 бр.), цитиранията са 12 броя.

6. Оценка на автореферата

Обемът (54 с.), структурата и синтезираното изложение дават достатъчно пълна представа за целите, методологията, методическите процедури и постигнатите научни и научно-приложни резултати в дисертационния труд вкл. такива с приносен характер.

7. Критични бележки, препоръки и въпроси

Дисертационният труд на проф. Маркова е комплексно изследване с безспорни научни и научно - приложни качества и постигнати резултати. Както всяко изследване, и това провокира някои въпроси, мнения и препоръки, върху които авторът би могъл да помисли и евентуално да използва в бъдещите си изследвания, а и в дисертационния труд като евентуална монография за някои подобрения и допълнения.

Независимо от безспорния принос на автора към темата за самостоятелна национална стратегия за ИС, все още има дискуссионни въпроси. Първо, дали Националната програма за развитие на България може да се разглежда като основа за разработване на частните стратегии? Второ, авторът е разкрил сложните взаимодействия и зависимости между НИ, иновациите и ИС на национално равнище, което поставя въпроса доколко е основателно да се говори за самостоятелна стратегия за ИС. Може би бъдещите изследвания трябва да се насочат към разработване на интегрални стратегии: Иновации – ИС респ. ИС - Иновации; НИ-ИС- Иновации; Технологичен трансфер – Бизнес. Трето, предложеното съдържание на иновационната стратегия на национално равнище се покрива до голяма степен с дефиницията за иновационна стратегия на фирмата (вж. Благоев, Георгиев, Цветков, Мениджмънт на фирмените иновации и инвестиции, 2013, с.184). Този подход е спорен. Някои решения са изключителна зона за фирмите и е неприемливо да са елементи на иновационната стратегия на национално ниво: препоръчвани продукти, пазари, технологична специализация, източници на технологии. Четвърто, какво е мнението на автора за следния подход. Първата стъпка е разработване на писана стратегия за ИС на национално равнище като стратегически управленски документ, т.е. стратегия, която отговаря на въпроса **какво трябва** да се направи в областта на ИС. Втора стъпка, оценяване на стратегията по критерии за осъществимост и допустимост, с което се отговаря на въпроса

какво може да се направи за да се приложи стратегията. Трета стъпка, оценка и избор между опциите: коригирана самостоятелна стратегия, която едновременно е осъществима и допустима; коригирана („окастриена“) самостоятелна стратегия, включваща само елементи и цели, които могат да се постигнат; стратегия, чиито елементи и цели (или част от тях) са имплантирани в други самостоятелни стратегии, политики и програми (в случая няма самостоятелна стратегия от приложна гледна точка).

Важен положителен резултат от общ характер са произтичащите от изследването на проф. Маркова перспективни направления на бъдещи изследвания по темата. Едно от тези направления е въпроса за гъвкавостта на фирмената стратегия за ИС като условие за нейната приложимост при различни комбинации от характеристики на фирмата и индустрията, в която работи. Например, в кой момент от жизнения цикъл на радикалната иновация, индустрията, която се основава върху нея, се трансформира от радикална в еволюционна индустрия и евентуално след това отново в радикална? И как този преход се отразява на съдържанието на стратегиите за ИС на фирмите в съответните индустрии?

8. ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Дисертационният труд на проф. Маркова е посветен на значим ясно формулиран научен и научно – приложен проблем. Формулираните цели, задачи и методология съответстват напълно на комплексния характер на темата и обекта на изследване: ИС на национално и фирмено равнище. Резултатите от изследването са представени ясно в необходимата логическа последователност. Приносите на автора са коректно дефинирани и систематизирани.

Предлагам Уважаемото научно жури да даде положителна оценка на дисертационния труд на проф. Мария Ананиева Маркова на тема „Икономически измерения на интелектуалната собственост – подход, характеристики и управленски модели“ и да ѝ присъди научната степен „доктор на науките“ по научна специалност „Икономика и управление (интелектуална собственост по отрасли)“.

28.03.2024/София

Подпис:

REVIEW OF THE DISSERTATION WORK

By: Professor Dr. Ec. Sc. Ivan Stoilov Georgiev, UNWE

Professional field 3.8 Economics, scientific specialty „Economics and management (by branches)“

Subject: dissertation work for the award of a scientific degree "Doctor of Sciences" in professional field 3.8 Economics, scientific specialty "Economics and Management" (intellectual property by industry). Author of the dissertation: Maria Ananieva Markova, professor, PhD, UNWE- Sofia.

Dissertation topic: Economic dimensions of intellectual property - approach, characteristics and management models. Reason for presenting the review: participation in the composition of the scientific jury for the defense of the dissertation work according to Order No. 509/26.02.2024 of the Rector of the UNWE

1. Information about the dissertation author

The dissertation author presented her dissertation for discussion at the Department of "Intellectual Property and Technological Transfer" of the Faculty of Business of the UNWE in accordance with Art. 39 of the the Regulations on the Implementation of the Development of Academic Staff in the Republic of Bulgaria Act (DASRBA). The disclosure of the procedure for the defense of the dissertation work was carried out on the basis of a decision of the DC from 12.02.2024 and a decision of the Faculty Council of the Business Faculty from 21.02.2024.

- Brief biographical reference

Maria Ananieva Markova was born in 1966. She holds a master's degree in Economics from UNWE 1989, and a master's degree in law from South-West University „Neofit Rilski“, Blagoevgrad, 2008. She received the PhD degree of "doctor in economics" in 1998 with a dissertation on the topic "Design as intellectual property and as a company strategy" in the scientific specialty "Organization and management outside the sphere of material production (by branches and sub-branches). She works at UNWE in the "Intellectual Property" department and in the "Institute for Creative Industries and Business".

Prof. Markova completed a long-term specialization in "Marketing and market policy of the company" as well as numerous short-term specializations in the Patent Office of the Republic of Bulgaria, the World Intellectual Property Organization and other organizations in our country and in Austria, Italy, Spain and Greece.

Held academic and other positions until now

M. Markova successively held the academic positions at UNWE as assistant (1977), associate professor (2006) and professor (2018). She held various academic positions at UNWE: scientific secretary of the "Intellectual Property" department, deputy Dean, head of the "Intellectual Property" department, member of the Faculty Councils of the EF and the Business Faculty, member of the Control Council of the UNWE, etc. She has participated in projects under the National Scientific research fund, UNWE, Ministry of Education and Culture and European programs. Prof. Markova has extensive experience as a patent representative at the Patent Office and as an expert in the field of intellectual property.

2. Brief description of the presented dissertation work

The dissertation is 304 pages long and is structured in an introduction, three chapters, references and appendices. The topicality of the topic is determined by the following facts and circumstances:

- Incompletely researched theoretical aspects of intellectual property (IP) as a complex system of objects and relations in the economy at the national and company level;
- Low degree of exploitation of the potential of IP for the development of the economy and companies due to lack of appropriate approaches, mechanisms and strategies;
- Need for empirical studies to confirm important theses in the field of intellectual property. The author has clearly formulated the main goal of the study, which integrates three sub-goals: first, a more complete understanding of the complex characteristics of IP, second, systematization and development of approaches, mechanisms and strategies for exploiting the potential of IP, third, verification of the formulated hypotheses through office and empirical studies.

The hypotheses and tasks written in the introduction are well connected to the main goal and main thesis of the study. The object and subject of the research are clearly defined in their full scope and relation to the objectives of the dissertation work.

The topic and objectives of the study presuppose the knowledge and use of a large number of sources. From the attached reference for the literature used and the content of the dissertation work, it can be clearly concluded that the author has an excellent knowledge of the specialized literature in the field of intellectual property. Prof. Markova's numerous publications indirectly speak of this. The author is also familiar with sources concerning the strategic issues of national competitiveness, the development of regions and the economy as a whole, the financing of innovations, etc.

3. Evaluation of the received scientific and scientific-applied results

The results achieved in the first chapter are of a scientific nature and refer to clarifying the author's position on the essence of the main concepts on the subject, revealing the system of IP objects, their mutual relationship and especially their relations with other processes and larger systems: scientific research, cyclicity in the economy, innovation, business. A number of

specific results can be pointed out, which contribute to a more complete clarification of the complex nature of the phenomenon of intellectual property and its importance for science and business.

From a systemic standpoint, the author has clarified the relationship between scientific research, scientific results, scientific research product, intellectual property and innovations. Undoubtedly, a positive assessment can be given to the multifaceted characteristics of the research product: as an object of IP resp. industrial property, as a business resource and as an object of protection through the instruments of legal and de facto monopoly. The emphasis on the protection of IP objects facilitates the study in chapter three.

We should especially note the study of IP as a business resource in two directions: IP as a complex utility and as a communication and associative value. Theoretical conclusions are supported by relevant examples from business practice. Among the positive results in the second chapter, the first stand out are the very well-argued assessments of Bulgaria's place on the world map of innovation, intellectual property and competitiveness.

The analysis carried out is characterized by the completeness of the information sources (Global Innovation Index, Competitiveness Index, etc.), logical consistency of the analytical procedures, bindingness of the conclusions for Bulgaria in the individual areas, verification of the conclusions through practical studies in the higher education sector and BAS /Bulgarian Academy of Sciences/etc. Special mention should be made of the ideas and proposals of Prof. Markova resulting from the analysis regarding the necessary changes in the policies and strategies for innovation, intellectual property and competitiveness of the Bulgarian economy.

In the second place, the more fully clarified questions about the essence, the necessary prerequisites and the mutual relations between the general strategy for the development of the economy (to the extent that there is one) and the private strategies at the national level, incl. IP strategy. Most of the author's opinions and arguments are acceptable and can support future research and management decisions in the field of Scientific Research, innovation and IP.

The main positive results of a methodological and scientific-applied nature are contained in the third chapter.

First, I will note the proposed two sets of indicators for assessing competitiveness, which include the aspect of intellectual property rights (IPRs) and related costs, revenues, efficiency, capital, image, etc.

Second, the content of the analysis of the company's intellectual property portfolio and the stages of portfolio management are very well clarified by using well-known methods: SWOT analysis, technology life cycle, GE matrix, Hofer matrix, etc. The author's ideas are supported by relevant examples from real companies.

Third, there are results proving the importance of IP for the development of companies.

In particular, Prof. Markova has clarified very well the objectives and content of patent studies for protected product and technological innovations and studies for protected business identifiers. It has been proven that the mentioned studies are the basis for evaluating the IP portfolio, the effectiveness of the protected objects used, the costs and revenues from the owned objects, the effect on the financial situation, etc.

Fourth, Prof. Markova proposed a system of scientific, methodical and scientific-applied solutions for developing a complex strategy for the company's IP.

Fifth, a model for managing the company's IP has been proposed and tested in specific companies. The research methodology is fully consistent with the goals and objects of the study. The author thoroughly follows the logic of first investigating the theoretical questions, after which she moves on to the methodological and applied questions on the subject. Another point is the study of the interrelationship and interaction of IP at the national and company level.

A third feature is the search for a balance between the economic and legal aspects of IP. All this determines the wide scope of the tools used: generally accepted scientific methods, specific methods for IP research, synthesis methods. The complexity of the topic from viewpoint of objects and goals naturally implies some limitations of the investigated aspects: digitalization, globalization, know-how, etc. The general assessment is that Prof. Markova has fulfilled the tasks specified in the introduction and has achieved the main goal of the research.

4. Evaluation of scientific and scientific-applied contributions

I accept the research results formulated by the author, which have the character of contributions in a theoretical, methodological and applied aspect. However, I believe that there are opportunities to supplement the wording of some contributions so that the end result (novelty) stands out more clearly.

Contribution I.3: Author classifications have been created that **allow for an in-depth study of the IP phenomenon**:

Contribution I.4: Proposed and implemented a toolkit which contains the following methods **adapted to the object and the subject**:

Contribution II. 2: **Confirming and new facts and arguments** have been received that the National Strategy

Contribution II. 3: **Confirming and new facts and arguments** were received that the company strategy

5. Evaluation of dissertation publications

Prof. Markova has indicated 16 publications on the topic of the dissertation after 2018, of which: 4 articles in referenced international databases SCOPUS and WoSC, 4 articles in national databases, 5 reports in national and international conferences and 3 reports in international conferences abroad. Ten of the publications are in English.

From the topics of the publications, it is clear that the author has made the main elements of her research available to a large scientific audience. The publications on the dissertation were made in a short recent period: 2019 – 2023. Nevertheless, there is information about a sufficient number of citations. Only for the publications available in the SCOPUS and WoSC databases (4 items), the citations are 12 items.

6. Evaluation of the abstract

The volume (54 p.), the structure and the synthesized exposition give a sufficiently complete picture of the objectives, methodology, methodical procedures and the achieved scientific and scientific-applied results in the dissertation work incl. those of a contributory nature.

7. Criticisms, recommendations and questions

Prof. Markova's dissertation is a complex study with indisputable scientific and scientific-applied qualities and achieved results. Like any research, this provokes some questions, opinions and recommendations, which the author could think about and possibly use in her future research, and also in the dissertation work as a possible monograph for some improvements and additions.

Despite the author's undisputed contribution to the topic of a stand-alone national IP strategy, there are still debatable issues. First, can the National Development Program of Bulgaria be considered as a basis for developing private strategies? Second, the author has revealed the complex interactions and dependencies between R&D, innovation and IP at the national level, which raises the question of how justified it is to speak of a stand-alone IP strategy. Perhaps future research should focus on developing integral strategies Innovations - IP resp. IP-Innovations; SR- IP - Innovations; Technology transfer - Business. Third, the proposed content of the innovation strategy at the national level is largely covered by the definition of the company's innovation strategy (see Blagoev, Georgiev, Tsvetkov, Management of company innovations and investments, 2013, p.184). This approach is controversial. Some solutions are an exclusive area for companies and it is unacceptable to be elements of the innovation strategy at the national level: recommended products, markets, technological specialization, sources of technology. Fourth, what is the author's opinion about the following approach: The first step is to develop a written national IP strategy as a strategic management document, i.e. a strategy that answers the question of what should be done in the field of IP. A second step, evaluating the strategy against feasibility and feasibility criteria, which answers the question of what can be done to implement the strategy. Step three, evaluation and choice between options: adjusted stand-alone strategy that is both feasible and acceptable; adjusted ("sharpened") stand-alone strategy, including only elements and goals that can be achieved; a strategy whose elements and objectives (or part of them) are implanted in other independent strategies, policies and programs (in this case there is no independent strategy from an implementation point of view). An important positive result of a general nature are the prospective directions of future research on the subject arising from Prof. Markova's research. One of these directions is the question of the flexibility of a firm's IP strategy as a condition for its applicability to different combinations

of characteristics of the firm and the industry in which it operates. For example, at what point in the life cycle of a radical innovation does the industry that builds on it transform from a radical to an evolutionary industry and possibly then back to radical again? And how does this transition affect the content of the IP strategies of firms in the respective industries?

8. CONCLUSION

Prof. Markova's dissertation is dedicated to a significant, clearly formulated scientific and scientifically applied problem. The formulated goals, tasks and methodology fully correspond to the complex nature of the topic and the object of research: IP at the national and company level. The research results are presented clearly in the necessary logical sequence. The author's contributions are correctly defined and systematized.

I propose that the Honorable Scientific Jury give a positive assessment to the dissertation work of Prof. Maria Ananieva Markova on the topic "Economic dimensions of intellectual property - approach, characteristics and management models" and to award her the scientific degree "Doctor of Sciences" in the scientific specialty "Economics and management (intellectual property by industry)".

28.03.2024/Sofia

Signature: